

lesbrief 26 De uitdaging oppakken

Jaar 3 –
lesbrief 26 De uitdaging oppakken

door Kim Nataraja

En toch is het verkrijgen van zelfkennis een zware opgave. Laurence Freeman attendeert ons in 'Jesus, the Teacher Within' op het volgende: "Zelfs al is de 'rabboeni' zo nabij – volgens Augustinus dichterbij onszelf dan we zelf zijn – dan kan toch de kracht van zelfbedrog en begoocheling overweldigend zijn. Vaak verliezen we ons houvast wanneer we worstelen met de demonen van woede, angst, trots, hebzucht en onwetendheid." Degenen van jullie die deze 'Lesbrieven' regelmatig lezen, zullen zich het onderricht van

Evagrius, de 4de-eeuwse Christelijke woestijnvader, herinneren. Hij en alle vroegchristelijke leraren waren zich terdege bewust van de listen van het 'ego'. Hij zag dit als een strijd met de 'demonen', de negatieve neigingen die voortkomen uit ons gewonde 'ego'.

Het gewonde 'ego' lijkt op een verwend kind dat vastbesloten is datgene te verkrijgen, dat in zijn of haar gevoel in het verleden miskend is. Het gaat hier om die overlevingsbehoeften die essentieel zijn voor ons voortbestaan – de zekerheid geliefd te zijn, waardering, kracht, iemand die ons de weg wijst en welbevinden. Als er voor ons gevoel aan enige van deze behoeften niet tegemoet gekomen is – geheel of gedeeltelijk, dan proberen we dit gemis ons hele leven door te compenseren. Laurence Freeman zegt in het bovenstaande citaat dat uit deze intentie de 'demonen' geboren worden.

Evagrius en zijn tijdgenoten waren zich ervan bewust dat de voornaamste 'demonen', die ons aansturen, 'hebzucht' en 'hoogmoed' zijn. Uit deze twee ontstaan logischerwijze alle andere 'demonen'. De normale, gewone en acceptabele behoefte om genoeg te hebben om te kunnen overleven wordt een ontzaglijke obsessie, bijv. de 'hebzucht' om dingen en mensen te bezitten. Vanuit deze obsessie ontstaat onvermijdelijk 'woede' (en 'afgunst') op hen die hebben wat wij missen. 'Hoogmoed' volgt dan al snel – we willen met ons bezit en onze prestaties pronken. Het is niet moeilijk te zien dat deze 'demonen' niet alleen in de 4de eeuw heftig zijn, maar ook in onze tijd.

Dit alles wijst erop dat we het nodig hebben advies te krijgen van geestelijke leraren: bewust te worden van je motieven, zodat je je 'ego' gaat begrijpen. Als we niet toelaten dat tot zelfkennis komen een deel van de spirituele weg is, kunnen we jaren mediteren en er toch niet door getransformeerd worden. Transformatie – worden zoals we bedoeld zijn – vraagt om stilte, die het mogelijk maakt ons te openen voor de roep van de inwonende Christus en die ons inzichten biedt, hoe pijnlijk die ook kunnen zijn. Zo niet,

dan blijven we onszelf voor de gek houden in de jaren die komen gaan. In dit geval ligt de verleiding erin meditatie enkel maar aan te wenden voor ontspanning en het daar op te houden, terwijl we onze oren sluiten voor elke hulp die van binnenuit komt. Meditatie kan dan een manier worden om onze problemen te ontvluchten en ermee door te gaan delen van ons wezen, waar we niet graag mee geconfronteerd worden, te onderdrukken. Natuurlijk is het vluchten in een droomwereld of fantasie plezieriger dan te zien hoe de dingen werkelijk zijn. Maar verandering en transformatie zullen alleen optreden als je ervoor open staat inzichten, die liefdevol aangeboden worden te aanvaarden en een bereidheid om jezelf te erkennen en accepteren met fouten en al. Hoe waar zijn de woorden van Socrates: “Het niet onderzochte leven is het niet waard geleefd te worden.”